

Základní škola a Mateřská škola Písečná, okres Ústí nad Orlicí

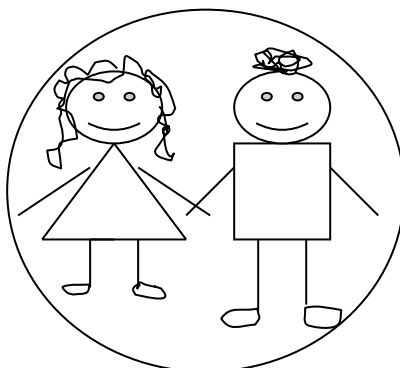

Čj. ZSaMSPIS/37/2021

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2022/23

„Já a ty jsme my“

Vypracován dle RVP pro předškolní vzdělávání, vydaného MŠMT pod č. j. 32405/2004/22, dne 3. 1. 2005

Upravený RVP PV – na základě ustanovení zákona č.178/2016 Sb. kterým se mění zákon 561/2004 Sb.

Zpracovala: Romana Kratochvílová, DiS.

ŠVP schválen na pedagogické radě dne 30. 8. 2021

ŠVP schválen na školské radě dne: 27. 9. 2021

Platnost od: 1. 9. 2021

Aktualizováno:

Obsah

Identifikační údaje	2
Obecná charakteristika školy	3
Historie a současnost MŠ	3
Lokalita školy	4
Charakter a specifika budovy	4
Podmínky vzdělávání	5
Věcné podmínky	5
Životospráva	5
Psychosociální podmínky	6
Organizace	7
Řízení mateřské školy	7
Personální a pedagogické zajištění	8
Spoluúčast rodičů	9
Spolupráce, tradiční akce MŠ	9
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	10
Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných	10
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	11
Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	11
Organizace vzdělávání	12
Charakteristika vzdělávacího programu	13
Dlouhodobé cíle ŠVP	14
Metody a formy vzdělávání	14
Zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP, dětí nadaných	15
Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	16
Vzdělávací obsah ŠVP	16
Vzdělávací oblasti a klíčové kompetence	16
Struktura vzdělávacího obsahu	17
Evaluační systém MŠ	51
Oblasti evaluace:	51
Prostředky evaluace:	51
Evaluace a její časový plán	52

Identifikační údaje

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
„Já a ty jsme my“

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Písečná, okres Ústí nad Orlicí

Právní forma: Příspěvková organizace

Zřizovatel: Obec Písečná

Sídlo: Písečná 2, 56170

Ředitel školy: Mgr. Eliška Vacková

Zástupkyně ředitele pro PV: Romana Kratochvílová, DiS.

Tel. kontakt: 465 618 149
725 414 875

E-mail: mspisecna@email.cz

Webová adresa: www.zspisec.cz

IZO: 650046463
IČO: 75017148

Součástí školy: Mateřská škola
Základní škola
Školní družina
Školní jídelna

Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Písečná, okres Ústí nad Orlicí se řadí mezi příspěvkové organizace a její vzdělávání probíhá na pracovišti Písečná 2, 56170.

Počet tříd: 2.
Kapacita: 40 dětí.
Počet pedagogů: 4
Počet provozních zaměstnanců: 3
Typ MŠ: celodenní s pravidelným provozem.

Součásti školy	Kapacita
Mateřská škola	40
Základní škola	60
Školní družina	30
Školní jídelna	110

Historie a současnost MŠ

V Písečné dlouho chyběla mateřská škola. Děti jezdily do Mateřské školy v Dlouhoňovicích. Proto 24. září 1977 byla schválena přístavba budoucí mateřské školy k budově školy základní. Provoz mateřské školy byl slavnostně zahájen 14. 9. 1981. Ředitelkou byla jmenována Helena Skálová. Tuto funkci vykonávala do srpna 2000, kdy zemřela. Novou ředitelkou byla zvolena Jana Neumannová. Roku 2001 byla zrekonstruována školní zahrada a roku 2006 vybavena novými dřevěnými domečky, průlezkami, skluzavkou a pískovištěm.

Od 1. 1. 2003 je Mateřská škola Písečná v právní subjektivitě spolu se Základní školou. Ředitelkou byla jmenována Mgr. Květoslava Stejskalová a vedoucí učitelkou mateřské školy Jana Neumannová. Od 1. 9. 2007 byla pro velký počet dětí otevřena druhá třída MŠ, která dopoledne využívá prostory ložnice MŠ. Od 1. 8. 2021 byla jmenována do funkce ředitelky ZŠ a MŠ Mgr. Eliška Vacková a zástupkyně ředitelky pro PV byla vybrána Romana Kratochvílová, DiS.

Lokalita školy

Škola je vybudována na území obce Písečná, která se nachází v přírodě v podhůří Orlických hor. Budovu můžeme najít na horním okraji obce. V blízkosti její lokality leží obecní hřbitov a kostel, louky, pole a malý les. Škola se tedy nachází v klidném prostředí obce, které je pro vzdělávání dětí velmi přínosné. Okolí školy dále tvoří rodinné domy a tím, že je škola zřizována na území malé vesnice, se zajišťuje tzv. rodinné prostředí této školy.

Charakter a specifika budovy

Budovu mateřské školy tvoří herna, ložnice, sociální zařízení, kancelář, šatny dětí a zaměstnanců, jídelna a kuchyň. Dále sklady (pomůcek a potravin) a prádelna. Součástí budovy je i tělocvična, kterou využívá jak mateřská a základní škola, tak i obyvatelé obce Písečná. Sklepní prostory slouží ke skladování pomůcek k zimním a letním činnostem dětí při pobytu venku. Celý objekt leží v historickém centru obce, obklopen krásnou přírodou. Tím je dětem zajištěno jak zdravé životní prostředí, tak získávání kladného vztahu k přírodě.

Přestože naše škola není z těch nejmodernějších, poskytuje dětem účelné, příjemné, rodinné prostředí, kde se všichni zaměstnanci snaží svým působením směřovat k tomu, aby zde děti byly maximálně spokojené a šťastné. Postupně se však snažíme prostředí MŠ inovovat a vytvářet tak pro děti vhodný, bezpečný prostor pro docházku do školy.

V průběhu letních prázdnin v roce 2012 byla v celé budově školky a tělocvičny vyměněna stará okna za plastová.

Do jídelny byly pořízeny nové stolečky a židličky pro děti mateřské školy.

O rok později jsme nechali celou budovu vymalovat.

V srpnu 2013 začala oprava střechy spojená se stavbou střešní nástavby.

V srpnu 2014 vypracovala obec žádost o dotace na dokončení nástavby a rekonstrukci kuchyně, umývárny a záchodů v mateřské škole.

V prosinci téhož roku uvolnila obec peníze na nákup nového nábytku do herny a nových lehátek a matrací.

V průběhu července a srpna 2016 byla dokončena nástavba školy, vznikly nové prostory pro využití ZŠ i MŠ. Byla provedena celková rekonstrukce umývárny a dětských záchodů, školní kuchyně a z topení akumulacími kamny se přešlo na centrální vytápění (celá mateřská škola a tělocvična).

V letních měsících 2017 proběhla rekonstrukce školní zahrady a rekonstrukce dopravního hřiště.

V roce 2021 došlo ke změně v pojmenování jednotlivých tříd MŠ. HOUSENKY je třída pro mladší děti, obvykle 2-4 leté; třída s názvem MOTÝLCI je k dispozici většinou pro děti v posledním roce vzdělávání MŠ (dle počtu i mladším – 4-7 let). Názvy tříd jsou pojmenované účelně tak, aby na sebe navazovaly a děti tak přirozenou cestou mohly získat povědomí o vývoji života v určité formě.

V roce 2023 došlo k celkové rekonstrukci šaten a vstupních prostor do budovy školy.

V roce 2024 proběhla výměna staré hliníkové elektroinstalace ve třídě Housenek, která byla nedostačující.

V roce 2025 proběhla obnova elektroinstalace i ve třídě Motýlků z bezpečnostních i praktických důvodů.

Také se do každé třídy podařilo ze šablon OP JAK II pořídit kvalitní výukové tablety, které mohou děti i pedagogové využít na zkvalitnění vzdělávání a naplňování digitálních kompetencí.

V roce 2025 došlo také k výměně části podlahové krytiny ve třídě Housenek. Tato inovace pomůže se snadnější údržbou třídy po různých výtvarných a senzorických aktivitách apod.

Podmínky vzdělávání

Podmínky vzdělávání jsou v ŠVP zpracovány podle RVP PV do jednotlivých oblastí:

Věcné podmínky

- v budově mateřské školy jsou dvě třídy s prostory a vybavením pro hru, odpočinek pohyb či vzdělávání dětí, pro větší pohybové aktivity je k dispozici školní tělocvična s vybavením, dále samostatná jídelna, součástí školy je také školní zahrada;
- nábytek a technické vybavení tříd odpovídá věku, počtu a individuálním potřebám dětí;
- skřínky a police jsou přizpůsobeny výšce dětí - děti mají hračky na dohled i na dosah, mohou si je samostatně brát a mají přehled při jejich ukládání;
- v blízkosti obou tříd je společné hygienické zařízení pro děti (WC, sprcha, umývárna), uzpůsobené věku, počtu a výšce dětí
- každá třída má pro každé dítě k dispozici své lůžko, polštář a přikrývku, vše je denně větráno;
- hračky, pomůcky a materiály jsou průběžně obnovovány a doplňovány, dle potřeb a zájmu dětí;
- děti se také samy podílejí na výzdobě školy a třídy, jejich výtvary jsou vystavovány, jsou dětem volně přístupné a mohou si je prohlédnout i rodiče;
- všechny místnosti jsou dostatečně osvětleny;
- na budovu školy bezprostředně navazuje školní zahrada, která je vybavena herními prvky jako jsou průlezky, houpačky, skluzavky, pískoviště, doskočiště, venkovní třída. Dále je na ní dětské hřiště, které dětem slouží ke sportovnímu vyžití (kopaná, pohybové hry dětí). Celá zahrada umožňuje dětem rozmanité pohybové a další aktivity;
- mezi venkovní prostory MŠ patří také asfaltové dopravní hřiště, velké pískoviště;
- V roce 2023 se u budovy školy taktéž vybudovalo přírodní hřiště s vrbovým domečkem a tunelem;
- vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Dlouhodobé úkoly:

- Zlepšit vybavenost knihovny, která je určena pro čtení dětem.
- Pořídit do MŠ interaktivní tabuli s výukovými programy pro lepší využití digitálních technologií v rámci vzdělávání dětí v MŠ.
- Obnovení kuchyňky/obchodu ve třídě Motýlků.
- Rozšířit nábytkovou sestavu ve třídě Housenek.
- Výměna omyvatelné podlahové krytiny ve třídě Housenek.
- Obnova elektroinstalace ve školní jídelně, vyrovnaní podlahové plochy a obnova pokrývky podlahy.

Životospráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů;
- dětem je zajištěn pitný režim – po celý den tak mají volný přístup k pitnému režimu a mohou jej kdykoliv využít, dále také pití u svačiny, oběda nebo před odchodem ven je samozřejmostí;
- děti jsou vedeny k pojmům zdravá strava, toto téma je zařazeno jak ve vzdělávacích plánech školy, tak jej zařazujeme i přirozenou cestou skrze např. jídelníček školy;

- nutit děti do jídla je nepřipustné, dodržuje se pravidlo, že aspoň jednou ochutnáme – vedeme k poznávání chutí jídel, které děti neznají;
- je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, aby se mohlo reagovat na neplánované situace;
- dětem dáváme dostatečný prostor pro pohyb jak ve třídě (koutky pro spontánní pohyb, který je vybaven potřebným náčiním) tak venku nebo v tělocvičně;
- pobyt venku se uskutečňuje každodenně za každého počasí mimo extrémní klimatické změny (špatné ovzduší, silný déšť, silný vítr a mráz);
- u dětí je respektována individuální potřeba spánku a odpočinku, děti do spánku nenutíme, každý má možnost v době odpočinku relaxovat na lehátku, v případě potřeby je po čase stráveném na lehátku nabídnuta klidová činnost u stolečku/na lehátku/v jídelně. S dětmi, které mají školní docházku povinnou, se v době odpočinku pracuje individuálně (pracovní listy, didaktické pomůcky, logopedická prevence apod.).

Dlouhodobé úkoly:

- Zprostředkování projektu, ve kterém by si samy děti přichystaly svačinky.
- Využívat venkovní třídu (po domluvě se ZŠ) pro řízené činnosti.
- Nadále děti vést ke zdravému životnímu stylu a správné životosprávě.

Psychosociální podmínky

- všichni zaměstnanci se snaží vytvářet prostředí, ve kterém se děti cítí spokojeně a bezpečně;
- respektují individuální a vývojové potřeby dětí a napomáhají k jejich uspokojování
- dětem naslouchají, podporují je při jejich činnostech;
- děti nejsou neúměrně zatěžovány, je dbáno na vyváženost spontánních a řízených činností;
- nově přichozí děti mají možnost se adaptovat, záleží vždy na domluvě s rodiči a konkrétních nařízení vlády;
- všechny děti jsou brány stejně bez rozdílu a žádné z nich není zvýhodňováno či znevýhodňováno;
- respektujeme individuální potřeby dětí;
- spolu s dětmi vytváříme pravidla soužití a vedeme je k jejich dodržování, ke vzájemné spolupráci a kamarádství;
- dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů přiměřených k jejich věku a schopnostem;
- třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády;
- snažíme se, aby mezi dětmi a dospělými panovala důvěra, přátelství, zdvořilost, ohleduplnost, vzájemná podpora a pomoc;
- dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě;
- snažíme se dětem podle možností nabízet dostatek činností, podporovat jejich samostatnost, uplatňovat prožitkové učení a práci s chybou;
- vyhýbáme se negativním slovním komentářům a podporujeme děti v samostatných pokusech.

Dlouhodobé úkoly:

- Více se zaměřovat na diagnostiku dětí a další práci s dětmi, vycházející z ní.
- Nadále pokračovat v adaptačním programu pro nové děti a rozšířit jeho nabídku pro nové děti a jejich rodiče.

Organizace

- denní řád je dostatečně pružný, jsou do něj pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity;
- učitelé se plně věnují dětem a jejich vzdělávání;
- děti mají v MŠ potřebné zázemí, klid, bezpečí i osobní soukromí;
- při vstupu do mateřské školy je aplikován individuálně přizpůsobený režim adaptace v rámci možností MŠ;
- snažíme se o vyváženost spontánních a řízených činností v denním programu;
- většina aktivit je organizována tak aby byly děti podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování;
- vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti v různě velkých skupinách;
- pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky – jsou dostatečně kvalitní a připravované včas.

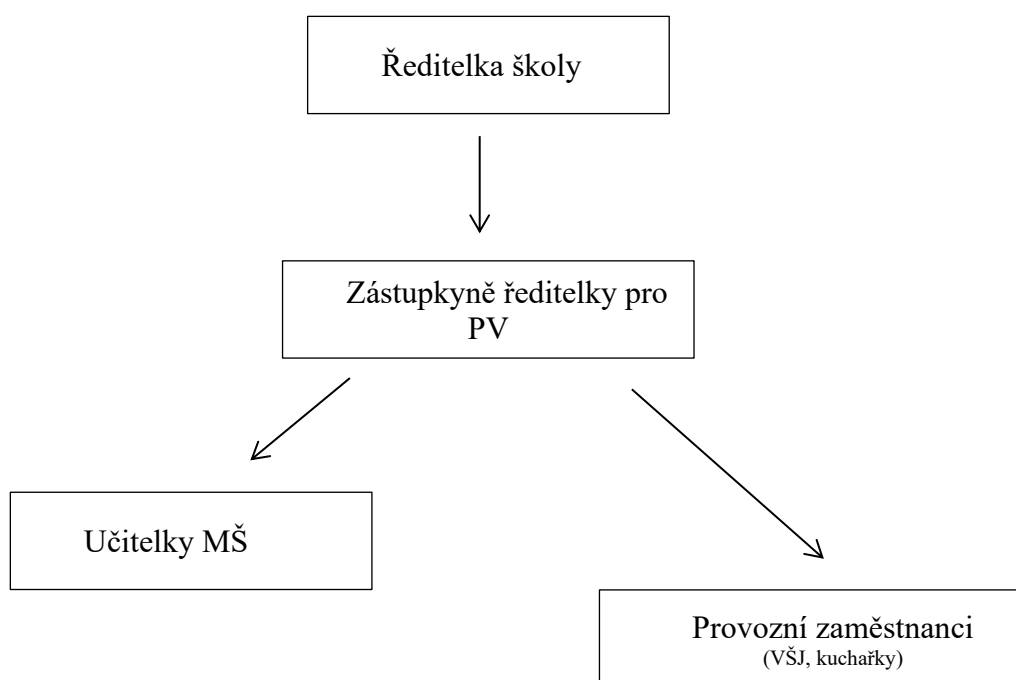
Dlouhodobé úkoly:

- Zahrnout více experimentů, které si sami děti vyzkouší do vzdělávacích aktivit.
- Zvýšit užití digitálních technologií a pomůcek při vzdělávání.

Řízení mateřské školy

- všichni zaměstnanci mateřské školy mají vymezeny své povinnosti, pravomoci a úkoly v pracovních náplních, pracovním a provozním řádu;
- je respektován jejich názor a jsou zapojeni do rozhodování o zásadních otázkách školního programu;
- ředitelka spolu se zástupkyní vytváří podmínky pro další vzdělávání zaměstnanců školy;
- je vytvořen informační systém, informace jsou zaměstnancům předávány buď hned, nebo na pedagogických a provozních poradách, které se konají nejméně 2x ročně (dle plánu a důležitosti řešených problémů), vždy po skončení pracovní doby zaměstnanců ;
- ředitelka ve spolupráci se zástupkyní se snaží rozumně a spravedlivě hodnotit práci všech zaměstnanců, oceňuje výsledky, hledá vždy vhodnou motivaci, podporuje spolupráci všech zaměstnanců;
- zástupkyně ředitelky pro PV provádí pravidelně kontrolu a evaluaci a z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci;
- zástupkyně ředitelky pro PV vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními členy týmu.

Posloupnost pracovních pozic v MŠ:

Personální a pedagogické zajištění

- všichni zaměstnanci školy, kteří pracují jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci;
- pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel;
- pedagogičtí pracovníci se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně
- ředitelka školy podporuje profesionalizaci pracovního týmu, vytváří podmínky pro další vzdělávání, dle rozsahu možností školy (další vzdělávání PP probíhá zejména v CCV Pardubice);
- služby učitelů jsou organizovány tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti;
- podle možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelek v obou třídách:
  - pro 2 třídy v naší MŠ jsou zajištěni 4 kvalifikovaní učitelé, kteří se navzájem překrývají a to od přípravy na pobyt venku/řízené činnosti až po odpočinek dětí. Dopolední řízená činnost probíhá dle přímé pracovní doby pedagogů buď v jednom nebo se dvěma pedagogy od 9:00 v každé třídě. Pro přípravu a pobyt venku jsou k dispozici v Housenkách vždy dvě učitelky, u Motýlků dle PPČ zástupkyně ředitelky. Po společném obědě jsou opět děti rozděleny do dvou tříd. Motýlci se spolu s učitelkami věnují individuální činnosti zaměřené na jejich přípravu do ZŠ. Housenky obě paní učitelky připravují na relaxaci na lehátku. Při odpolední relaxaci je v každé třídě nejpozději od 12:30 jedna paní učitelka, která se dětem věnuje do 14:00. V tuto dobu se pomalu dle potřeb dětí ukončuje klidový režim a děti se chystají na svačinku a odpolední spontánní činnosti nebo individuální činnosti. Ke konci provozní doby se děti přesouvají do jedné třídy a je jim k dispozici už jen jeden pedagog v závislosti na pracovní době
- zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí;

- MŠ v rámci specializovaných služeb odkazuje zákonné zástupce na klinické logopedy, PPP či SPC, se kterými dle potřeb i spolupracuje.

Dlouhodobé úkoly:

- Využití nabízených webinářů.
- V rámci pedagogického sboru MŠ zařadit do dalšího vzdělávání PP kurz logopedie.
- V rámci specializovaných služeb připravovat pro děti společné akce s logopedy.

Spoluúčast rodičů

- Mezi zaměstnanci MŠ a rodiči se snažíme vytvářet vztahy založené na vzájemné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat;
- rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se akcí. Jsou informováni, co se děje v mateřské škole;
- pro rodiče jsou připravovány alespoň 2x ročně akce s malým vystoupením jejich dětí přímo pro ně;
- pedagog informuje rodiče o prospívání dítěte, o jeho pokrocích v rozvoji a učení. Chrání soukromí rodiny, zachovává diskretnost ve svěřených záležitostech, chová se taktně, ohleduplně a nezasahuje do soukromí rodiny. V rámci těchto informací si může zákonný zástupce zajistit individuální schůzku s pedagogy svého dítěte;
- MŠ podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě;
- rodiče mají možnost se anonymně účastnit na hodnocení školy pomocí evaluačních dotazníků.

Spolupráce, tradiční akce MŠ

Naše mateřská škola spolupracuje se základní školou, rodiči, obcí Písečná, společenskými organizacemi, PČR Letohrad, PPP Ústí nad Orlicí a v roce 2021 jsme nově navázali spolupráci s Europe Direct Pardubice, se kterým máme v plánu zorganizovat v průběhu roku několik projektových dnů.

Každý rok nás také čeká návštěva předškolních dětí ve vyučovací hodině 1. třídy ZŠ, předplavecký a lyžařský výcvik apod. S dětmi pravidelně vystupujeme na rozsvícení vánočního stromu a závěrečné AKADEMII celé školy. V malé obci se tak setkávají lidé všech generací.

Několikrát ve školním roce se snažíme zajistit dětem kulturní nebo vzdělávací akce od externích organizací (divadla, Muzikoterapie Lenka Hradecká, ZUŠ Petra Ebena Žamberk, ZUŠ Letohrad, Jóga pro děti Adam Cvik apod.).

Mikuláš s andělem navštíví všechny děti v MŠ, vánoční nadílka pro děti a besídka pro jejich rodiče a prarodiče.

V dubnu se koná zápis do 1. třídy ZŠ, v květnu zápis do MŠ. V průběhu každého školního roku pořádáme pro děti i jejich rodiče akce, které se každý rok obměňují v závislosti na plánu akcí pro daný školní rok (Vánoční besídka, různě zaměřené stezky s úkoly, dílničky, akce k speciálním dnům v roce – den matek, otců, velikonoce apod.)

V roce 2023 jsme také zahájily celoroční projekt Čtení do ouška, ve kterém nám do MŠ chodí každou středu číst žáci 5. ročníku ZŠ.

Pořádáním těchto akcí se snažíme příznivě ovlivňovat klima naší mateřské školy a usnadňovat dětem z MŠ přechod na ZŠ.

- předplavecký a lyžařský výcvik
- Mikuláš

- vánoční nadílka a besídka
- rozsvěcení Vánočního stromu
- Škola na nečisto
- karneval MŠ
- čarodějnice
- ukázka požární techniky
- den bezpečnosti s PČR
- oslava Dnu matek
- školní výlet
- loučení s předškoláky
- návštěva místní knihovny
- Školní akademie
- Čtení 5. ročníku dětem v MŠ

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření;
- tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření, které poskytuje mateřská škola;
- rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné, při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobit tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou je vytvoření optimálních podmínek pro rozvoj osobnosti každého dítěte, k učení i komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti;
- důležitá je volba vhodných vzdělávacích metod a prostředků a úzká spolupráce s rodiči dítěte;
- při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá školská poradenská zařízení, v případě nutnosti spolupracuje i s odborníky mimo školství;
- v souladu s právními předpisy se snižuje počet žáků ve třídě a dle stupně přiznaného podpůrného opatření je možná i přítomnost asistenta pedagoga;
- vzdělávání se uskutečňuje podle ŠVP pro všechny děti v mateřské škole;
- pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP (plán pedagogické podpory) a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro tvorbu IVP (individuální vzdělávací plán). PLPP tvoří mateřská škola samostatně, IVP ve spolupráci se ŠPZ (školské poradenské zařízení).

Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

- mateřská škola je povinna vytvářet podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí mimořádně nadaných;
- vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno uplatnit a dále rozvíjet;
- dle možností MŠ je práce s nadanými dětmi stanovena na individuální činnost; četnost dle potřeb dítěte;

- pro děti nadané máme v MŠ k dispozici doporučenou pomůcku Klokanův kufr;
- budeme doplňovat nabídku podle zájmů, mimořádných schopností a nadání dítěte, nabízet všestranný, pestrý program, rozšiřovat znalosti a dovednosti, individuálně, neautoritativně přistupovat, komunikovat a spolupracovat s rodiči dítěte, budeme spolupracovat s odborníky, rodiči dítěte a v případě potřeby vypracujeme PLPP či IVP.

Dlouhodobé úkoly:

- Seznámit všechny pedagogy v MŠ s prací s Klokanovým kufrem pro případ nástupu či objevení nadaného dítěte v MŠ, ale i pro práci s ostatními dětmi.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- děti mladší tří let se zařazují do třídy Housenek. Stávají se dítětem mateřské školy se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími, právnická osoba vykonávající činnosti mateřské školy se pak, při poskytování předškolního vzdělávání tomuto dítěti, řídí školskými právními předpisy;
- dítě přijaté do mateřské školy musí být způsobilé plnit požadavky, které jsou stanovené rámcovým vzdělávacím programem a školním vzdělávacím programem;
- dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než dítě starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla;
- v naší mateřské škole jsme na přijetí těchto dětí připraveni. Máme dostatek vhodných hraček a pomůcek, které jsou dětem bezpečně přístupny, jsou nastavená srozumitelná pravidla pro ukládání a používání hraček a pomůcek;
- děti mají dostatečný prostor pro pohyb a hru, mohou průběžně odpočívat;
- jsme vybaveni dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte (vlhčené ubrousky, sprchový kout, jednorázové podložky apod.);
- pružný denní režim umožňuje respektovat potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, stravování, odpočinek);
- vytváříme podmínky na adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami;
- pracujeme s nimi v menších skupinách nebo individuálně dle potřeb;
- samozřejmostí je podněcování pozitivních vztahů, laskavý přístup.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

- Mateřská škola také vytváří ve svém školním vzdělávacím programu podmínky pro děti, které nemají český jazyk jako rodný;
- mateřská škola je povinna zajistit realizaci individuálního vzdělávacího plánu, ve kterém se bude již od začátku podporovat osvojení českého jazyka;
- mateřská škola vyčlení denně čas pro individuální práci s těmito dětmi (obvykle po obědě – varianta zkráceného odpočinku, nebo dle dohody v jiný čas);
- podpurným materiálem při vzdělávání takových dětí je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat již při nástupu do MŠ.

Dlouhodobé úkoly:

- V případě, že se takové dítě v MŠ vyskytne, je nezbytné se blíže seznámit s podpůrným materiálem Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

Organizace vzdělávání

V MŠ Písečná jsou k dispozici dětem dvě třídy a to třída HOUSENEK pro mladší děti od 2 do 4 let a třída MOTÝLKŮ pro děti od 4 do 7 let. Třídy jsou účelně nazvány tak, aby na sebe navazovaly a děti tak přirozenou cestou mohly získat povědomí o návaznosti a vzniku života v jedné z forem.

V obou třídách se snažíme přizpůsobit nabídku činností potřebám a tempu dětí. Třída Housenek se soustřeďuje hlavně na adaptaci, osamostatnění a projev. Ve třídě Motýlků se děti připravují na hladký přesun z MŠ na ZŠ a snažíme se vytvořit, co nejvíce prostoru pro individuální práci k naplnění potřeb a rozvíjení každého jednotlivce. Soustředíme se také na kooperaci a podporu prosociálního chování u všech dětí. V obou třídách dbáme na dostatečně vyváženou řízenou a spontánní činnost, děti do aktivit nenutíme a snažíme se spíše správně motivovat k různým činnostem. Důležitá je pro nás také podpora přirozeného volného pohybu, kterou uplatňujeme hlavně při pobytech venku nebo ve školní tělocvičně.

V rámci možností, podmínek a počtu pedagogů je zajištěno překrývání pedagogických pracovníků:

- Od 6:30 do 7:00 se schází děti v jedné třídě dle pracovní doby pedagogů;
- V 7:00 se děti dělí do dvou tříd a do 8:00 se pak schází každé dítě už do své kmenové třídy;
- Od 7:00 do 9:30 (9:00) je na třídě tedy jedna paní učitelka a probíhá individuální činnost, cvičení, řízená činnost;
- Od 9:30 (9:00) přichází druhý pedagog a využívá se tzv. Tandemová výuka, společně připravují děti na pobyt venku, probíhá pobyt venku ;
- Dva pedagogové ve třídě Housenek jsou dětem k dispozici i u oběda (u Motýlků v závislosti na PPČ zástupkyně), ve třídě Housenek pak spolu děti připravují na odpočinek a ve třídě Motýlků se ještě věnují individuálním činnostem a až teprve potom mají děti čas na relaxaci či relaxační činnosti na lehátku, popřípadě u stolečku;
- Od 12:30 zůstává pedagog, který má odpolední směnu sám na třídě;
- Ke konci provozní doby se děti spojují opět do jedné třídy s jedním pedagogem dle pracovní doby.

Kritéria pro přijímání dětí do MŠ

- Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok.
- Zástupkyně ředitele pro předškolní vzdělávání stanovuje místo, termín a dobu pro podání žádosti o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání pro následující školní rok. Zápis dětí do MŠ probíhá v měsíci květnu (od 2. května do 16. května). O termínu zápisu jsou zákonní zástupci informováni na webových stránkách školy, v mateřské škole. Žádosti o přijetí si mohou rodiče vyzvednout v mateřské škole nebo na webových stránkách školy.
- Do třídy MŠ se mohou zařazovat také děti mladší 3 let (na základě vyjádření pediatra) a děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
- O zařazení dítěte se SVP do třídy MŠ rozhoduje ředitelka školy na základě žádosti zákonného zástupce dítěte, vyjádření pediatra a pedagogicko-psychologické poradny či speciálně pedagogického centra příslušného zaměření.

- Rozhodnout o přijetí dítěte a o stanovení zkušebního pobytu v délce maximálně 3 měsíce může ředitelka školy a to v případě, není-li při zápisu do MŠ zcela zřejmé, do jaké míry bude dítě schopno přizpůsobit se podmínkám mateřské školy a škola dítěti.
- Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.
- O přijetí či nepřijetí dítěte do MŠ jsou zákonní zástupci informováni ve správním řízení.
- Seznam nově přijatých dětí zveřejní ředitelka pod přidělenými registračními čísly na místě veřejně přístupném - na www.zspisec.cz, na vchodových dveřích MŠ.
- Do jednoho měsíce zástupkyně ředitele stanoví den, kdy se rodiče dostaví do mateřské školy a vyzvednou si rozhodnutí o přijetí/nepřijetí dítěte do MŠ. V tento den si rodiče vyzvednou Evidenční list dítěte, informace o provozu mateřské školy a informovaný souhlas a domluví si konkrétní nástupní termín dítěte do mateřské školy.
- Při přijímání dítěte je třeba dodržovat podmínky stanovené zvláštním právním předpisem (§50 zákona č. 258/2000 Sb.) – budou přijaty pouze ty děti, které jsou pravidelně očkované – výjimku tvoří děti s povinným předškolním vzděláváním.
- Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku, pokud to umožňují podmínky školy.
- Pokud počet žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání překročí stanovenou kapacitu počtu dětí pro MŠ, bude ředitelka školy rozhodovat podle stanovených kritérií na daný školní rok.

Režim dne:

6:30 – 8:00	Příchod dětí, spontánní a skupinové hry, nabídka činností
8:15	Ranní cvičení
8:30	Hygiena, svačina
8:50	Rozdělení dětí do tříd
	Řízená činnost, práce na projektech
9:30	Příprava, pobyt venku – pobyt venku je zpravidla po maximální možnou dobu, může se tedy celá řízená část provozovat venku.
11:20	Hygiena, oběd
12:00	Práce s předškoláky, odpočinek
14:00	Hygiena, svačina
14:15 – 16:00	Spontánní a skupinové hry, zájmová činnost, individuální plánovaná činnost, volné hry, pobyt venku

Charakteristika vzdělávacího programu

ŠVP naší mateřské školy je zpracován tak, aby akceptoval přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku, aby umožňoval rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb a aby vytvářel základy klíčových kompetencí, dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání.

Svým působením doplňujeme rodinnou výchovu, zajišťujeme dostatek podnětů k aktivnímu rozvoji a učení dětí, obohacujeme jejich denní program a tím jim usnadňujeme další vzdělávací cestu. V neposlední řadě také poskytujeme odbornou péči (diagnostika dětí, včasná speciálně pedagogická péče).

Čerpáme některé prvky z programů: Zdravá MŠ (přátelské prostředí, zdravý životní styl, zdravý přechod do ZŠ, otužování, delší pobyty venku, plavání, lyžování, realizace dlouhodobého projektu „Ve zdravém těle zdravý duch“) a Začít spolu (tvorba pravidel třídy,

nabídka některých center aktivit, splynutí - inkluze dětí se speciálními potřebami, individuální přístup k dítěti).

Na základě každodenního a dlouhodobého styku s dítětem i rodiči plníme i úkol diagnostický, zejména ve vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným. Vytváříme podmínky pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním (astmatické děti) a zdravotním postižením (zrakové, poruchy řeči, pozornosti), pro děti se sociálním znevýhodněním (romské děti, sociálně slabé) a děti nadané.

Na zásady ŠVP naší mateřské školy navazují zásady ŠVP školy základní: ŠKOLA PRO VŠECHNY „...aby každý chtěl, uměl a mohl být svůj a radoval se z toho, co má...“ (J. A. Komenský) – tj. respektování jedinečnosti každého dítěte, individuální přístup, vytváření rodinného prostředí a ovzduší, učení chování a jednání osobním příkladem apod.

ŠVP ZŠ stejně jako ŠVP MŠ čerpá některé prvky z programu Zdravá škola (viz výše). Naše zásady a výchovně-vzdělávací působení směřují také k prevenci sociálně-patologických jevů jako je agresivita, projevy šikany apod.

Mottem a zároveň názvem našeho ŠVP je: „JÁ a TY jsme MY“

Z názvu plyne, že naším hlavním cílem je, vytvářet u dětí pozitivní vztahy jak k sobě - „JÁ“ (tj. podpora sebeúcty, sebevědomí, sebekritiky, seberozvoje, sebeovládání a sebevyjádření), tak k druhému - „TY“ (tj. vedení k ohleduplnosti, respektu, toleranci, vzájemné pomoci, komunikaci) a uvědomění si významu a potřeby druhých, toho, že jsme součástí celku - „MY“ (tj. podpora kamarádství, spolupráce, sounáležitosti, odpovědnosti, respektování pravidel apod.).

Dlouhodobé cíle ŠVP

- Cílem je, aby byly děti na konci předškolního období úměrně svému věku fyzicky, psychicky a sociálně samostatné a připravené vyrovnávat se s přirozenou životní realitou, schopné se dále příznivě rozvíjet a vzdělávat.
- Snažíme se zodpovědně určovat aktuální vzdělávací potřeby dětí a podle toho plánovat pedagogickou práci. Volíme co nejvhodnější metody a postupy, abychom dosáhli žádoucích výchovných a vzdělávacích efektů.
- Vytvořit vhodné podmínky pro každé dítě k prožití klidného, radostného a na poznatky bohatého období této důležité vývojové etapy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Prostředky k naplňování cílů

- práce na principu vzájemného partnerství a respektu;
- harmonická komunikace mezi dětmi a zaměstnanci mateřské školy;
- úsilí pedagogických pracovníků o naplňování potřeb dítěte;
- dodržování obecných pedagogických zásad;
- kvalitní a široká nabídka aktivit a činností;
- společné chvíle v estetickém a tvůrčím prostředí.

Metody a formy vzdělávání

Jsou postaveny na metodách kooperativního a prožitkového učení hrou, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporujících dětskou zvědavost a potřebu objevovat, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti. Dále na situačním učení, založeném na vytváření a využívání situací, které přináší běžný denní život a spontánním sociálním učním, postaveném na principu přirozené nápodoby.

Jako formy vzdělávání jsou vyvážené a provázané aktivity spontánní a řízené a didakticky zacílené činnosti skupinové či individuální. Respektujeme individuální volbu a aktivní účast dítěte.

Každému dítěti poskytneme pomoc a podporu v míře, kterou individuálně potřebuje a v kvalitě, která mu vyhovuje. Vycházíme ze znalosti aktuálního vývojového stavu dítěte, máme na zřeteli přiměřenost jak v oblasti tělesného, tak i rozumového rozvoje dětí. Vytváříme sociální klima na základě vztahu důvěry, úcty, empatie a spolupráce mezi všemi lidmi v mateřské škole. Stanovujeme a dodržujeme pravidla uspořádání života a dne v mateřské škole. Vytváříme vstřícné, estetické, podnětné a hygienicky nezávadné prostředí – má vliv na pohodu všech v mateřské škole.

Zajištění průběhu vzdělávání dětí se ŠVP, dětí nadaných

Na základě poznatků od rodičů (konzultace s rodiči), pozorování a práce s dítětem (diagnostika) nastavujeme na pedagogických radách pravidla a úkoly pro další výchovně vzdělávací práci. Plánované vzdělávací činnosti a aktivity s dítětem zaznamenáváme do týdenních plánů, hodnotíme průběh a výsledek vzdělávání. V případě přetrvávajících problémů doporučujeme rodičům návštěvu poradenského zařízení.

U dětí s odkladem školní docházky se zaměřujeme na oblasti rozvoje dítěte doporučené z poradenského zařízení, které OŠD doporučilo. Plánované vzdělávací činnosti a aktivity s dítětem zaznamenáváme do týdenních plánů, hodnotíme průběh a výsledek vzdělávání.

U dětí nadaných probíhá vzdělávání takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno uplatnit a dále rozvíjet. Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory – nakupuje vhodné pomůcky, vytváří Plány pedagogické podpory (PLPP) pro děti mimořádně nadané.

Plán pedagogické podpory:

- Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP;
- PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ;
- PLPP vytváří pověřená osoba (pedagog) na základě projednání pedagogické rady a podnětů pedagogů po konzultaci s rodiči případně s poradenským zařízením či odborníky;
- realizaci PLPP zaznamenává do osobní složky dítěte a činí k realizaci příslušné poznámky a postřehy;
- vyhodnocování PLPP probíhá čtvrtletně písemně, pověřená osoba s ním seznamuje pedagogickou radu.

Individuální vzdělávací plán:

- Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP;
- IVP zpracovává pověřená osoba (pedagog) na základě doporučení ŠPZ;
- realizaci IVP zaznamenává do sešitu a činí k realizaci příslušné poznámky a postřehy, spolupracuje s ŠPZ a odborníky;
- vyhodnocování IVP probíhá čtvrtletně písemně, pověřená osoba s ním seznamuje pedagogickou radu, spolupráce s ŠPZ.

Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

- Děti mladší tří let se zařazují do třídy pro děti, které v daném roce dovršily čtyř let věku. Stává se dítětem mateřské školy se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími, právnická osoba vykonávající činnosti mateřské školy se pak při poskytování předškolního vzdělávání tomuto dítěti se pak řídí školskými právními předpisy. Dítě přijaté do mateřské školy musí být způsobilé plnit požadavky, které jsou stanovené rámcovým vzdělávací programem a školním vzdělávacím programem;
- dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než dítě starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla;
- v naší mateřské škole jsme na přijetí těchto dětí připraveni. Máme dostatek vhodných hraček a pomůcek, které jsou dětem bezpečně přístupny;
- jsou nastavená srozumitelná pravidla pro ukládání a používání hraček a pomůcek;
- děti mají dostatečný prostor pro pohyb a hru, mohou průběžně odpočívat;
- jsme vybaveni dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte (vlhčené ubrousky, sprchový kout, jednorázové podložky apod.) V šatně mají uloženo náhradní oblečení v taškách;
- pružný denní režim umožňuje respektovat potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, stravování, odpočinek);
- vytváříme podmínky na adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami;
- děti mohou používat pomůcky, které pomohou zajišťovat pocit bezpečí a jistoty;
- pracujeme s nimi v menších skupinách nebo individuálně;
- podněcujeme pozitivní vztahy, laskavý přístup.

Vzdělávací obsah ŠVP

Vzdělávání v naší MŠ uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte (založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení) zpravidla ve skupinách a individuálně. Vyhýbáme se takovému učení, při kterém se poznatky dítěti předávají již hotové. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.

Vzdělávací oblasti a klíčové kompetence

Všechna témata školního vzdělávacího programu se promítají do pěti vzdělávacích oblastí a získávají podobu dílčích cílů.

1. Biologická	_____→	Dítě a jeho tělo
2. Psychologická	_____→	Dítě a jeho psychika
3. Interpersonální	_____→	Dítě a ten druhý
4. Sociálně - kulturní	_____→	Dítě a společnost
5. Environmentální	_____→	Dítě a svět

Jejich průběžné naplňování směřuje k dosahování dílčích kompetencí, které jsou základem pro postupné budování kompetencí klíčových.

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

Integrované bloky a tematické celky

Školní vzdělávací plán je rozdělen dle ročních období do 4 integrovaných bloků, které jsou dále děleny dle možností školy a potřeb dětí na různé tematické celky. Ty se přizpůsobují aktuálnímu dění nebo vzdělávacímu obsahu, který se řídí dle dílčích vzdělávacích cílů, konkretizovaných očekávaných výstupů (KOV) a klíčových kompetencí (KK) RVP PV. Tematické celky probíhají z pravidla cca 3 – 9 týdnů dle záměru tematického celku.

Zásady tvorby TVP:

Jednotlivé tematické celky jsou dále konkretizovány v návrzích podtémat, které slouží pedagogům pouze jako inspirace, či orientační návrh. Názvy i obsah si každá učitelka může upravit dle složení třídy, počasí či aktuálního dění, a to tak aby se z činnostní charakteristiky, kterou si pedagog zvolí, dále naplňovaly cíle, KOV i KK dle tohoto ŠVP. Ve třídě je tedy nutno spolupracovat a předávat si informace ohledně vybraných KOV a KK k danému podtématu. Podtéma zpravidla trvá cca 1 – 2 týdny dle tempa dětí či obsahu daného podtématu.

Struktura vzdělávacího obsahu

Integrovaný blok:

Jeho časové omezení je dáno ročními obdobími. Z integrovaných bloků jsou dále vyčleněny tematické celky. Po ukončení každého bloku následuje shrnutí a hodnocení bloku třídními učitelkami, které se zakládá na konec bloku do TVP.

Tematické celky

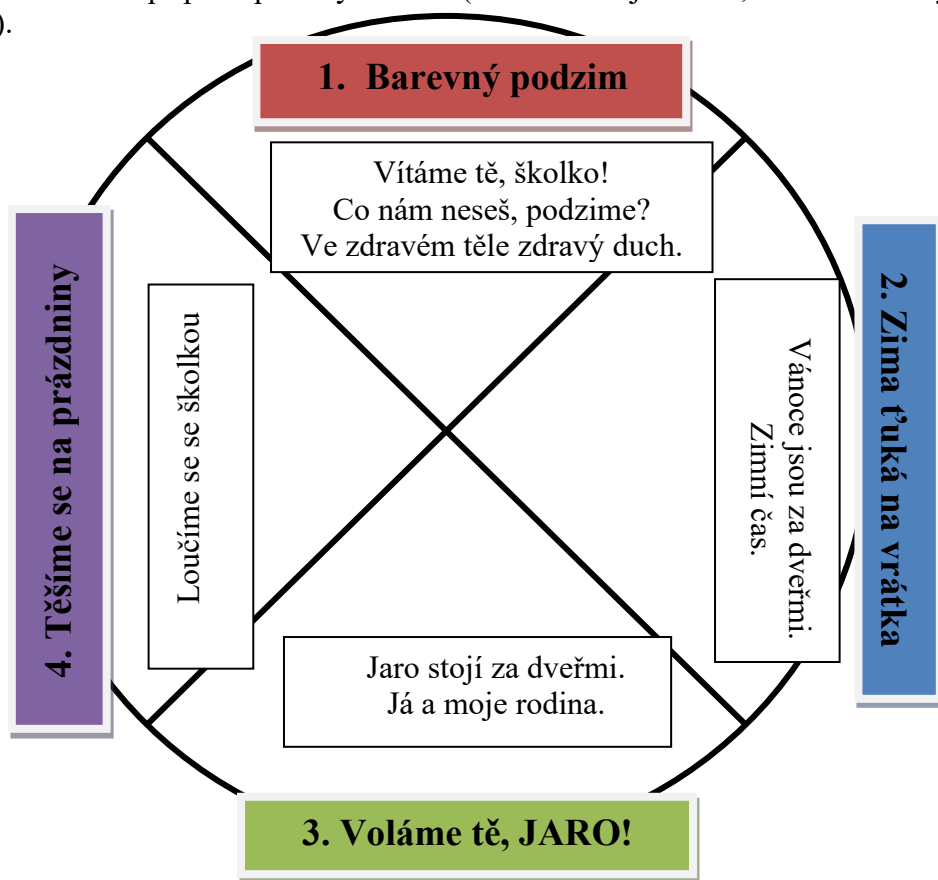
Jejich časové omezení lze upravit dle potřeb učitelek a tempu vzdělávání dětí. TC jsou vytvořeny tak, aby v každém z nich byly vypsány dílčí vzdělávací cíle, které se dané období budou sledovat a hodnotit, konkretizované očekávané výstupy, které se budou k jednotlivým podtématům přiřazovat dle příprav pedagogů, klíčové kompetence daného celku a vzdělávací nabídka dle RVP PV.

V návaznosti na tematické celky jsou tvořeny návrhy podtémat, které nás provázejí minimálně jeden celý týden.

Podtémata:

V každém podtématu si pedagog může vybrat z obsahu tematických celků, jaká bude daný týden (nebo déle) jeho klíčová kompetence, kterou bude v dítěti budovat. Dále si vybírat z nabídky dílčích vzdělávacích cílů, ten, který bude sledován a při průběhu jeho plnění zaznamenán v TVP. Cíle se během podtémat mohou opakovat, je však důležité si stanovovat hlavně nové cíle, aby se mohlo naplnit plnění dle RVP PV. Konkretizované očekávané výstupy si z nabídky v TC pedagog vybere tak, aby v každém podtématu obsáhl všechny oblasti vzdělávání alespoň jedním KOV. Na základě výše uvedeného pak vytváří přípravu činností pro daný týden (nebo déle).

Pedagogové vzájemně spolupracují a společně se domlouvají, zda podtéma týdne prodloužit nebo v případě potřeby změnit (z důvodu zájmu dětí, široké nabídky či nečekané situace).

I. Integrovaný blok: BAREVNÝ PODZIM

Charakteristika bloku:

Začátek nového školního roku se věnujeme adaptaci nových dětí. Seznamujeme děti s prostředím, s kamarády a zaměstnanci školy nebo s režimem MŠ. Společně s dětmi vytváříme a upevňujeme pravidla soužití, vztahů a chování obecně. Věnujeme se bezpečnosti a pravidlům silničního provozu. Na společných vycházkách pozorujeme dění v obci, orientujeme se v ní a seznamujeme se s prostředím i mimo pozemek MŠ.

Budujeme v nich prosociální chování, věnujeme pozornost vztahům ve třídě i v celé MŠ. Pozorujeme také dění v přírodě, změnu ročního období a co nám tato doba přináší.

V této první části školního roku se také věnujeme zdravému životnímu stylu, který chceme dětem přiblížit a upevnit tak návyky zdravé stravy, péče o sebe a seznámení s vlastním tělem.

Tematické celky:

1.	Vítáme tě, školko!
2.	Co nám neseš, podzime?
3.	Ve zdravém těle zdravý duch.

1. Vítáme tě, školko!

Doba trvání tematického celku cca 3-4 týdny.

Záměr TC:

- Postupně a nenásilně adaptovat děti na prostředí Mateřské školy Písečná a na jeho nejbližší okolí, poznávat svou obec.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat;
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim;
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí;
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti;
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu;
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení;
- získání relativní citové samostatnosti;
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému;
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem;
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.);
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.

Vzdělávací nabídka:

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.;
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovňovací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení);
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí;
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.);
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo;
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty;
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant;

- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení;
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým;
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření;
- aktivity podporující sbližování dětí;
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě;
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých;
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy;
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě;
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety;
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů);
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím.

Konkretizované očekávané výstupy:

- snaží se o správné držení těla;
- vědomě se snaží napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.);
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.);
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větech;
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se);
- poznat napsané své jméno, svou značku;
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení;
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory;
- rozhodovat o svých činnostech;
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti;

- snažit se záměrně soustředit na činnost, která je mu nabízena nebo kterou si vybere sám;
- postupovat dle jednoduchých pokynů;
- vyjádřit souhlas i nesouhlas;
- prožívat radost ze zvládnutého;
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí;
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.);
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho;
- porozumět běžným projevům emocí a nálad;
- omítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství;
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je;
- spolupracovat s ostatními;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.);
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídít se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody;
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti;
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) – chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- zacházet šetrně s vlastními i cizími hračkami, předměty denní potřeby apod.
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi;

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).

Navrhovaná podtémata:

Naše školka

Kamarádi ze školky

Tady jsem doma

2. Co nám neseš, podzime?

Doba trvání tematického celku cca 5-6 týdny.

Záměr TC:

- Získání poznatků o střídání ročních období; nenásilnou formou přiblížit období podzimu-co nám přináší, co se okolo nás děje.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů;
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.);
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej;
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky;

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti;
- rozvoj a užívání všech smyslů;
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí;
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování);
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie;
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření);
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit;
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- rozvoj kooperativních dovedností;
- rozvoj společenského i estetického vkusu;
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí;

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách;
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám.

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním;
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí;
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti;
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.);
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.);
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty;
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí;
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.;
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu;
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další);
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření – kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách;
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému;
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének);
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami);
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období);
- kognitivní činnosti;
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a v okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními znalostmi ke změnám v okolí;
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí.

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem;
- zachovávat správné držení těla;
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů;
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách;
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.);
- sledovat očima zleva doprava;
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se);
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího);
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi);
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim;
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznatého;
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem;
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním;
- spolupracovat s ostatními;
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad;
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově;

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti;
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo);
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.);
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi;
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody;
- všímát si změn a dění v nejbližším okolí;
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole;
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.);
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí;
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v MŠ opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti.

Navrhovaná podtémata:

Čtvero ročních období

Ovoce a zelenina

Zvířátka se připravují na zimu (stěhovaví ptáci apod.)

Plody podzimu

Stromy

Podzimní vítr – hrátky s listím

Svátky podzimu – Halloween, dušičky

3. Ve zdravém těle zdravý duch

Doba trvání tematického celku cca 4 týdny.

Záměr TC:

- Seznámit děti se svým tělem, jeho částmi, se zdravým životním stylem.
- Přiblížit dětem návštěvu u doktora; vysvětlit dětem vše tak, aby se návštěv nebály (+návštěva záchranářů)

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům;
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého;
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.);
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské);

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě;
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí;
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu;
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.);
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci;
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny;
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách;
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy.

Vzdělávací nabídka:

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí;
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků;
- smyslové a psychomotorické hry;
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.);
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.;
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.);

- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní;
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému;
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének);
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích;
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií;
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování);
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím.

Očekávané výstupy:

- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem;
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých;
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy;
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.);
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.);
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno;
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách);
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi);
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení;
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí;
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení;
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené;
- spolupracovat s ostatními;

- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově;
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně;
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

Navrhovaná podtémata:

Moje tělo, tvoje tělo
Zdravý člověk, šťastný člověk
Návštěva u doktora
5 smyslů

II. Integrovaný blok: ZIMA ŤUKÁ NA VRÁTKA

Charakteristika bloku:

V druhém bloku pokračujeme v adaptaci nově přichozících dětí do MŠ. Zároveň se zaměříme na zimní období a jeho prožití všemi smysly. V úvodu bloku se budeme věnovat Mikulášů a Vánočním přípravám. Zaměříme se na to, že vánoční čas není jen o materiálních věcech, budeme děti seznamovat s vánočním příběhem a tradicemi, které k tomuto zimnímu času patří. Podpora estetického, kulturního a sociálního citění pro nás bude jedna z nejdůležitějších, stejně jako vytváření vhodných podmínek pro relaxaci a pohodovou atmosféru. Jako součást tohoto bloku bude také nácvik a vystoupení pro rodiče, u kterého se děti budeme snažit vhodně motivovat a nácvik přirozeně zařadit do denního režimu MŠ.

Po Novém roce se zaměříme na činnosti, které se vážou k zimnímu období, přiblížíme dětem časovou posloupnost a budeme pokračovat v událostech roku, které k zimě patří.

Také budeme navazovat na již předchozí znalosti a věnovat se pedagogické diagnostice.

Tematické celky:

1. Vánoce jsou za dveřmi

1. Vánoce jsou za dveřmi

Doba trvání tematického celku cca 3 týdny.

Záměr TC:

- Získat povědomí o dobru a zlu.
- Ubezpečit děti o tom, že v MŠ mají svoje zázemí a nemusí se ničeho bát.
- Přiblížit dětem tradici Mikuláše.
- Přiblížit dětem tradici Vánoc a vánoční příběh.
- Přiblížit dětem to, že vše není jen o materiálních věcech.
- Upevnit v dětech kulturní, estetické a prosociální citění (besídka pro rodiče).

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije;
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost;
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění.

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí;
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření);
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání;
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.);
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije;
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách.

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti;
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí;
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů;
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv;
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování;
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu;

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další);
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením;
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.;
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi);
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování;
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.);
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének);
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě;
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé;
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií;
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí.

Očekávané výstupy:

- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.);
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou;
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.);
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film;
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost;
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit;
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim;
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky – prožívat radost ze zvládnutého a poznatého;
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad;
- spolupracovat s ostatními;

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.;
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých;
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo);
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi;
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

Navrhovaná podtémata:

S čerty nejsou žerty

Vánoční čas

Štědrý večer nastal

2. Zimní čas

Doba trvání tematického celku cca 8 týdnů.

Záměr TC:

- Pozorování přírody a změn v okolí.
- Zaměření na činnosti spojené se zimním obdobím.
- Nechat děti experimentovat.
- Přiblížit dětem tradice a akce spojené s tímto ročním obdobím (Tři Králové, Karneval, masopust, sv. Valentýn)
- Osvojit si časovou posloupnost.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo;
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých;
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost;
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou;

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog;
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky;
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností;
- uvědomění si vlastního těla;
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování);
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie;
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci;
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými;
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané;
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách;
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám;
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí.

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků;
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí;
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti;
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.);

- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv;
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo;
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině;
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant;
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností;
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování;
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních;
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.);
- společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření;
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých;
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.);
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává;
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.);
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.).

Očekávané výstupy:

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku);
- zachovávat správné držení těla;
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou;
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých;
- zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.);
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy;
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami;
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách;
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat;
- chápat slovní vtip a humor;
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího);

- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje;
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“;
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení;
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.);
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.);
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem;
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí;
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad;
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.;
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě);
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.);
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.);
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat;
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých;
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí);
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.);
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí);

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc);
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi;
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý;
- jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.);
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí;
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole;
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí;
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

Navrhovaná podtémata:

Tři Králové

Zimní sporty (zimní olympiáda)

Zvířátka v zimě

Karneval, masopust

Zimní pokusy

Čím budu, až vyrostu (Povolání – 1-2 týdny)

Máme se rádi (sv. Valentýn)

Co děláme celý den (Časové posloupnosti)

III. Integrovaný blok: VOLÁME TĚ, JARO!

Charakteristika bloku:

Tento integrovaný blok je dále dělen na dva tematické celky. První celek se zabývá příchodem a průběhem jara, jarních tradic a akcí, které se k jarním měsícům vážou.

Děti povedeme ke kladnému vztahu s knihou (v rámci měsíce knihy – BŘEZEN), budeme se zabývat předčtenářskou gramotností a všem aspektům vedoucím ke kladnému vztahu ke čtení. Soustředíme se budeme také na pozorování přírody okolo nás, změn v ní a opakujících se cyklů přírody (mláďata, jarní rostliny,...). K jaru také neodvratně patří Velikonoce a velikonoční tradice a příběhy. V dubnu oslavíme Den země a budeme se tak celý tematický celek hodně věnovat environmentální výchově. V tomto celku povedeme také děti k dopravní výchově a ke všemu, co je s ní pro tento věk spojeno.

Druhý tematický celek se věnuje rodině. Děti získají povědomí o tom, jak přišly na svět, ale také o užších či širších rodinných vazbách.

V dětech budeme budovat zájem o učení, budeme je vhodně motivovat a podporovat jejich kreativitu.

Tematické celky:

1. Jaro stojí za dveřmi
2. Já a moje rodina

1. Jaro stojí za dveřmi

Doba trvání tematického celku je cca 9 týdnů

Záměr TC:

- Pozorování změn v přírodě-jarní květiny, mláďata, ostatní fauna.
- Budovat kladný vztah ke knize, aktivity související se čtením a matematickými představami.
- Přiblížit dětem tradice jara.
- Upevňovat vztah s živou a neživou přírodou.
- Získat znalosti odpovídající věku z oblasti dopravy.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění;
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích;
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti;
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.);
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní;
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky;
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit;
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností;
- rozvoj a užívání všech smyslů;
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti;
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické);
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení;
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla);
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit;
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;

- **rozvoj kooperativních dovedností;**
- **rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané;**
- **seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije;**
- **pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit;**
- **osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy;**
- **rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách;**
- **rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám;**
- **vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí.**

Vzdělávací nabídka:

- **lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);**
- **manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním;**
- **zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení);**
- **smyslové a psychomotorické hry;**
- **činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí;**
- **příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí;**
- **poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů;**
- **vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo;**
- **přednes, recitace, dramatizace, zpěv;**
- **grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen;**
- **prohlížení a „čtení“ knížek;**
- **hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest**
- **činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika);**
- **hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové);**
- **činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.);**
- **činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce);**
- **činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci;**

- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.;
- cvičení organizačních dovedností;
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další);
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte;
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.);
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým;
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy;
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením;
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu;
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének);
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.);
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.);
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií;
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování);
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami);
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice;
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.);
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry);
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla;

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem;
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku);
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.);
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.);
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých;
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.);
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat;
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách;
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat;
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí);
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.);
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku;
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku);
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech;
- utvořit jednoduchý rým;
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma;
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci;
- sledovat očima zleva doprava;
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova;
- poznat napsané své jméno;
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon;
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.);
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted', dnes, včera, zítra, ráno, večer,

jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase;

- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit;
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.;
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky);
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného;
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení;
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním;
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;
- spolupracovat s ostatními;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.;
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.);
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě);
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad;
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.);
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.);
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí);
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus);
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.);
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých;
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti);
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;

- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají);
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo);
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý;
- jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.);
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí;
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole;
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí;
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně;
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Navrhovaná podtémata:

Březen – měsíc knihy

Z pohádky do pohádky

Jarní rostliny

Máme rádi mláďata (Na statku)

Hody, hody, doprovody

Zvířata v ZOO

Nejmenší z nejmenších (Hmyz)

Den Země – živá a neživá příroda

Duben – měsíc bezpečnosti (Dopravní výchova)

2. Já a moje rodina

Doba trvání tematického celku je cca 3 týdny.

Záměr TC:

- Podpořit vzájemné vztahy v rodině; dítě ví, kam patří a jaká je jeho role.
- Získat elementární povědomí o tom, jak děti přicházejí na svět.
- Správné pojmenování členů rodiny.
- Slavíme svátek MATEK.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení;
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit;
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování;
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí;
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě;
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování);
- vytváření základů pro práci s informacemi;
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti);
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit;
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.);
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané;
- rozvoj společenského i estetického vkusu;
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.

Vzdělávací nabídka:

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení);
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí;
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti;
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.);
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo;
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv;
- prohlížení a „čtení“ knížek;

- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.;
- námětové hry a činnosti;
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity);
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.);
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu;
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné;
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení;
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních;
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti);
- hry na téma rodiny, přátelství apod.;
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.);
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého;
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi);
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých;
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování;
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává;
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.);
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí;
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.);
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety;
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování).

Očekávané výstupy:

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku);
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou;
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu;

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem;
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem;
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.);
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči;
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách;
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se);
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat;
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí);
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.);
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího);
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost;
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno;
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje;
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi);
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit;
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory;
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je;
- rozhodovat o svých činnostech;
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování;
- zorganizovat hru;
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí;
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soudit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.);
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je;
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.;
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě);
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.);

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat;
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově;
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají);
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.

Navrhovaná podtémata:

Moje maminka

Jak jsem přišel na svět

Moje velká rodina

IV. Integrovaný blok: TĚŠÍME SE NA PRÁZDNINY

Charakteristika bloku:

V posledním bloku tohoto ŠVP se budeme věnovat tématům, které jsou pro děti hlavně zábavné. Zaměříme se na Den dětí a na děti celého světa a jejich odlišnosti. Určitě se ale budeme věnovat i tomu, co nás všechny spojuje a že máme všichni stejnou hodnotu. Budeme podporovat jejich sebevědomí, samostatný projev ale také se budeme soustředit na práci s chybou (podpora sebedůvěry-splést se je v pořádku). Zaměříme se na experimenty s vodou v závislosti na počasí, připravíme dětem dostatečnou nabídku vzdělávacích her, které budou správně motivovány a tedy pro ně zábavou.

Společně budeme pozorovat změny, které nám léto přináší a na co se v tomto ročním období můžeme těšit nebo připravit. Ani v tomto bloku nebude chybět dostatek vzdělávacích aktivit, které se týkají přírody a vztahu k ní.

K tomuto bloku také neodmyslitelně patří loučení s předškoláky a jejich návštěva ZŠ.

Tematické celky:

1. Loučíme se se školkou

1. Loučíme se se školkou

Doba trvání tematického celku cca 7 týdnů.

Záměr TC:

- Seznámit děti s bezpečnostními pravidly, které se týkají letního období (u vody, u silnice, v dopravních prostředcích, apod.).
- Získat povědomí o zvířatech ve volné přírodě, které můžeme o prázdninách potkat.
- Seznámení nebo vyzkoušení aktivit s létem spojených.
- Připravit pro děti atraktivní a nevšední téma, které je bude bavit (Dinosauři apod.)
- Získat povědomí o jiných kulturách, jazycích či státech po celém světě.

Klíčové kompetence, ke kterým děti v tomto celku povedeme:

- Učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.
- Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit.
- Chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.
- Učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat.
- Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.
- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí;
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností;

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu;
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit;
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.);
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti);
- rozvoj schopnosti sebeovládání;
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.);
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- rozvoj kooperativních dovedností;
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými;
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách;
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije;
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností;
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat;
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách;
- poznávání jiných kultur;
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách;
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí.

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.);
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním;
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení);
- smyslové a psychomotorické hry;
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo;
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv;
- konkrétní operace s materiálem;
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.);
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce);
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině;
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.);

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další);
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte;
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti);
- spontánní hra;
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních;
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.);
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého;
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě;
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.;
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije;
- rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi);
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých;
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením;
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí;
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.);
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.);
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím;
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období);
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.);
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami).

Očekávané výstupy:

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem;
- má povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy;
- zvládá základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládá překážky, hází a chytá míč, užívá různé náčiní, pohybuje se ve skupině dětí, pohybuje se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku);
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.);
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.);
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.);
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami;
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větech;
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se);
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat;
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma;
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova;
- poznat napsané své jméno;
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon;
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno;
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje;
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“;
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným;
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim;
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je;
- rozhodovat o svých činnostech;
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky);
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného;
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem;
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním;
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.);
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná;

- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je;
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené;
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou;
- spolupracovat s ostatními;
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla;
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.);
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.;
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě);
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí;
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově;
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají);
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.;
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo);
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.);
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé;
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte;
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi;
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole;
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc);
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.);

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.);
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).

Navrhovaná podtémata:

Děti z celého světa

Jedeme na výlet

Voda, voděnka (Experimentujeme s vodou)

Léto, co nám přineseš?

Barevný týden (Téma na přání dětí)

Dinosauři

Jaké zvíře můžeme potkat o prázdninách (Zvířata volně v přírodě – les, louka, voda)

Evaluační systém MŠ

Evaluační je pro celou MŠ velkým přínosem, díky kterému víme, na co se v příštích obdobích zaměřit, co zlepšit nebo jak pokračovat v naší pedagogické i provozní práci. Různé evaluační výsledky slouží také jako podklad pro vytváření dalších dokumentů, které jsou v MŠ potřeba (Výroční zpráva, TVP, apod.).

Oblasti evaluace:

- Hodnocení ŠVP** – soulad s RVP PV, funkčnost ŠVP, naplňování cílů ŠVP
- Hodnocení výchovně vzdělávacího procesu** – prožitkové učení, spontánnost dětí, komunikativnost, tvořivost, převažující aktivita dětí, situační učení, každodenní prolínání vzdělávacích oblastí
- Hodnocení TVP** – vhodnost, připravenost, zpracování, realizace, výsledky, nedostatky integrovaných bloků; co se povedlo, nepovedlo, proč apod. po každém podtématu
- Hodnocení podmínek vzdělávání** – míra naplňování podmínek
- Hodnocení a sebehodnocení pedagogů** – pedagogický styl, cíle, postupy, tvořivost, improvizace
- Hodnocení dětí** - individuální pokroky
- Hodnocení výsledků vzdělávání** – kam jsme došli, změna kvality podmínek a vzdělávacího procesu, získané kompetence, vzdělávací cíle, metody, techniky, formy

Prostředky evaluace:

- pozorování dětí (sledování a hodnocení jednotlivých pokroků);
- pozorování a rozbor herních aktivit dítěte;
- rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her, prožitkové a situační učení);
- rozhovory s dětmi a s rodiči, konzultace s odborníky;
- pedagogické rady;
- hospitační činnost ředitelky a zástupkyně ředitelky a následné rozbor;
- analýza a hodnocení třídní a školní dokumentace;

- ankety, dotazníky, diskuze;
- analýza ŠVP a podmínek školy;
- kontrola provozních pracovníků;
- portfolia, diagnostika dětí (kresby, pracovní výrobky, grafomotorika, didaktické listy);
- analýza integrovaných bloků;
- hodnotící formulář pro podtémata;
- porovnávání výsledků s plánovanými cíli;
- analýza vlastní pedagogické a řídicí práce.

Evaluace a její časový plán

Na úrovni školy se hodnotí:

A) Podmínky

- kvalita podmínek vzdělávání (předpoklady, okolnosti, situace)

Provádíme 1x ročně (konec školního roku)

B) Cíle a záměry ŠVP PV

- naplňování cílů a záměrů ŠVP
  - způsob zpracování a realizace vzdělávacího obsahu, obsahová a formální kvalita integrovaných bloků - propojenost a soulad s RVP PV
  - otevřenost ŠVP – rozvoj školy, zkvalitňování vzdělávání
  - hospitační činnost vedoucí učitelky MŠ, či ředitelky školy
  - průběh vzdělávání - pedagogický styl (metody a formy práce, metodické a diagnostické postupy); vzdělávací nabídka (TVP a naplňování, promyšlenost, plánovitost, nabídka činností, naplňování cílů)
  - výsledky vzdělávání – vzdělávací přínos u dětí – individuální pokroky
- Provádíme 1x ročně (konec školního roku)

C) Práce pedagogického sboru a provozních zaměstnanců

Hodnocení a sebehodnocení pedagogů

- každý den ústní hodnocení denních činností společně s koleyní na třídě, jaké jsme použily metody, prostředky, jaká byla komunikace, organizace, odezva u dětí, výsledky práce, plánování dalších postupů
  - zpětná vazba, kterou poskytuje vnitřní a vnější prostředí MŠ, především děti
  - plnění povinností, přínos pro školu
  - vlastní chování, komunikace a interakce – vlastní příklad dětem, vstřícnost, reakce na potřeby dětí, práce s hlasem apod.
  - schopnost týmové práce a spolupráce – tvorba TVP, využívání evaluačních procesů, spolupráce s rodiči - uplatnění dalšího vzdělávání v praxi
  - sebehodnocení - celkový průběh, zvolené metody, formy, postupy a prostředky práce vzhledem k reakcím dětí a jejich vzdělávacímu přínosu - hodnocení podmínek výchovně vzdělávací práce –
- 1x ročně písemný zápis (konec školního roku) jako hodnocení TVP
hospitace ve třídách – 1-2x ročně

Hodnocení provozních zaměstnanců

Provozní zaměstnanci jsou nedílnou součástí celého týmu mateřské školy, vědomě i nevědomě vstupují do procesu vzdělávání během celého dne – stolování, hygiena, převlékání, doprovod na akcích apod. Proto je důležité, aby styl jejich práce a přístup

k dětem byl jednotný a korespondoval s cíli, zásadami a pravidly ŠVP, TVP, zejména v oblasti komunikace a interakce s dětmi, učitelkami i rodiči:

- komunikace a interakce s dětmi a s učitelkami
- respektování individuálních a vývojových zvláštností u dětí
- postoj a práce, který napomáhá osobnímu rozvoji a spokojenému životu dětí v MŠ - dobré výsledky ve své práci, čistota prostředí, dodržování sanitárního řádu

Na úrovni třídy se hodnotí:

A) Evaluace TVP

- hodnocení jednotlivých podtémat pro další práci (každý týden)
- hodnocení týdne/dne/činnosti dětmi
- slovní hodnocení po skončení každého integrovaného bloku
- jak zvolené činnosti napomohly k naplňování cílů, zda byly pestré nebo jednostranné
- vhodnost vzdělávací nabídky
- použití metod, organizačních forem

B) Diagnostika dítěte

- vychází ze znalosti výchozího vývojového stupně dítěte a z očekávaných kompetencí RVP
- rodiče při nástupu dítěte do MŠ vypracují "Vstupní dotazník dítěte"(Nově od roku 2021)
- zpracováváme a zapisujeme vývoj dítěte v jednotlivých oblastech
- vedeme dětské portfolio po dobu jeho docházky v MŠ (práce dětí opatřené komentářem a daty pořízení); výtvarné práce, grafomotorické listy, kreslení postavy na začátku a na konci školního roku apod.
- projevy dětí – popisně, empaticky, především pozitivně
- individuální rozvoj a pokrok dětí v jednotlivých oblastech
- potřeby dítěte, zájmy, talent

Vnější evaluace

Za jeden z důležitých evaluačních procesů pro mateřskou školu považujeme hodnocení rodičů a jejich rodinných příslušníků.

Rodiče mají právo:

- na svobodný přístup k informacím
- variabilně využívat režimu dne (po dohodě)
- účastnit se her a různých akcí školy

Zpětná vazba od rodičů:

- denní rozhovory při předávání dětí
- konzultace s rodiči
- rozhovory při příležitostných a organizovaných akcích
- příspěvky rodičů (dotazníky, náměty) – 1x ročně

Další podněty vnější evaluace

- chování a vzdělávání dětí v základní škole
- každoroční setkávání pedagogů ZŠ a MŠ
- ohlasy po veřejných vystoupeních dětí
- zájem rodičů o umístění dětí do mateřské školy
- zjištění a hodnocení ČŠI a jiných kontrolních orgánů

- kontroly a hodnocení zřizovatele

Mgr. Bc. Eliška Vacková,
ředitelka školy.

Romana Kratochvílová, DiS.,
zástupkyně ředitele pro MŠ.